

co Rotar ugotavlja, da v resnici ni jasno, na čem temeljijo razločki med družboslovnimi in humanističnimi vedami. »Nobena izmed teh strok nima specifične metode, vsaka uporablja celo zbirko raziskovalnih postopkov, rezultat vsake raziskave pa je interpretacija korpusa dejstev. Slo naj bi za poudarke ali za zorne kote, toda, ali se zorni kot. oz. poudarek ne spremeni veliko bolj, če preidemo od zgodovine družine k zgodovini znanosti, kakor če preidemo npr. od zgodovine družine k sociologiji družine? Zato se sprašujem, ali niso močnejši razlog za današnje težnje po drobljenju oz. specialistični diferenciaciji humanističnega področja neprimerni institucionalni okviri kakor pa narava in prijemi samih strok.« (str. 53) In dalje: »Danes namreč postaja očitno, da ni več

jasnih razmejitev med nekoč »čistimi« področji, da pa se razmejitve med strokami reproducirajo zunaj strok, na ravni administracije, zlasti državnih organov in organizacij, ki financirajo znanstveno delo in upravljajo z njim. Očitno je, da se spoznavni interesi humanističnih in družbenih ved ne ujemajo več z interesi upravljalcev, iz tega neujemanja pa izhaja kriza družbene oz. ideološke vrednosti humanističnih in družbenih ved. Z drugimi besedami: družbeni interes, ki ga zastopajo državni ali upravni organi na večjem delu današnjega sveta, ne vidi v družbenih in humanističnih vedah ničesar, kar bi mu bilo v prid, celo narobe, te vede dojema kot nekaj, kar ogroža njegovo legitimnost. Zato so te vede po navadi prva žrtev t. i. nacionalnih varčevalnih po-

litik tako na institucionalni ravni kakor na ravni nosilcev znanstvene dejavnosti.« (str. 53—54)

Zdi se, da so omenjeni referati in diskusija po prvem delu izčrpali bistveno tematiko posvetovanja. Zato je mogoče, kdo ima vtis, da sta obe dodatni sekciji v nasprotju s prvo tekli nekako v prazno, mimo resničnih potreb ene in druge vede. V bodoče bi kazalo pred pripravo podobnih posvetovanj razmisliti, ali naj gre za nekakšno merjenje moči med različnimi družboslovnimi in humanističnimi strokami ali za njihov skupni razmislek o samih sebi. Najslabše je, če hočemo doseči oboje hkrati. Ni treba, da gre za zakon, za telesno ljubezen med dvema strokama. Dovolj (ali celo nujno) je, da gre za platonsko ljubezen.

Naško Križnar

NARODNA UMJETNOST 22 (1985).

Zagreb, Zavod za istraživanje folklora Instituta za etnologiju i folkloristiku, 1985. — 316 str. UDK 39(05) YU ISSN 0547-2504.

Pretežni del 22. številke letnika 1985 Narodne umjetnosti je posvečen Pregledu dokumentacije Zavoda za istraživanje folkloru z bibliografijo sodelavcev. Pripravili sta ga Vesna Turčič in Mirena Pavlović kot uredniški projekt. Na 249 straneh se nizajo poglavja: Bibliografija objavljenih folklorističnih in etnoloških prispevkov sodelavcev ZIF, Gradivo v dokumentaciji ZIF.

Vsebina Narodne umjetnosti 1—20, Indeksi bibliografije (avtorji, lokalitete).

Težko je odločiti, katero od teh obsežnih poglavij je pomembnejše. Bibliografija sodelavcev ZIF je izhajala tudi že pred tem v Narodni umjetnosti, zato bi osebno največjo težo pripisal objavi Gradiva v dokumentaciji ZIF. Nanaša se na obdobje 1949—1983 in obsega

prikaz rokopisov, fonoteke, fototeke, filmoteke, in specializirane kartoteke.

Pred nami je zavidljiva količina gradiva: 1078 rokopisov (besedil in glasbe), 1802 magnetofonska trakova in kaseti, 19.154 foto posnetkov, 44 filmov, 68 video kaset (2040 minut), 1748 risb in 352 kinetogramov (labanotacij). Podatki o gradivu se začnejo z avtorjem ali zbiralcem.

Sledi naslov gradiva, le-
to zbiranja, število stra-
ni (če gre za zapiske) oz.
notnih zapisov (če gre za
glasbo) in oznaka medi-
ja, na katerem je gra-
divo zabeleženo.

Ves pregled dokumen-
tacije ZIF, ki je objav-
ljen v tem letniku Na-
rodne umjetnosti, je
zdaj tudi že računalni-
ško obdelan. Torej je
objava gradiva ZIF lepa
spodbuda sorodnim in-
stitutom v Jugoslaviji,
da bi čimprej uresničili
pobudo, ki jo je Zavod
za istraživanje folklor
iz Zagreba sprožil pri
Zvezi etnoloških društev
Jugoslavije. To je pobu-
da za poenotenje prika-
za vsega folklorističnega
in etnološkega gradiva v
Jugoslaviji in za njego-
vo strojno shranitev. Po
mnenju uredništva Na-
rodne umjetnosti je to
danes najboljši način za-
ščite folklornega gradi-
va oz. kulturnega boga-
stva. V uvodu je zapi-
sana tudi tale misel, ki
dobro predstavi usme-
ritev ZIF za urejanje
dokumentacije: »Mo-
derna kritička folklori-
stika i etnologija upo-
zorile su nas da svako
bilježenje folklorne gra-
de djeluje na tu građu i
na izvjestan je način
mijenja već samim tim
što je prenosi iz izvori-
nog konteksta. Upravo
to saznanje nalaže nam
organizaciju takve do-
kumentacije koja će
omogućiti što bolji uvid
u pojave i u njihov kon-
tekst. Svjesni neuhvat-
ljivosti folklornih pro-
cesa to se više osjeća-
mo odgovornim da što
bolje dokumentiramo i
na taj način sačuvamo
svjedočanstva o pojedini-
m povijesnim fazama
folklor i o mijenama
ali i o trajanju tradici-

ja.« (str. 7) Navsezadnje
je zanimivo, da poteka
urejanje dokumentacije
ZIF v okviru Projekta
79, ki na kratko pove-
dano, pomeni: Splošna
ljudska obramba in za-
ščita!

Zaradi obširnega biblio-
grafskega dela so v dru-
gem delu ZNU objavlje-
ne le tri razprave sode-
lavec ZIF. Dr. Zorica
Rajković je napisala
kratko razpravo *Seka-
nje govedine kot deli-
katni ženitovanjski obi-
čaj*. Razprava ne spre-
govori samo o »delikat-
ni« temi (erotično oza-
dje šege), marveč pred-
vsem o analitičnem po-
stopku, s katerim avto-
rica iz drobne informa-
torjeve omembe razpre
polje raziskovanja, ki ga
sploh še ni bilo. Kaže,
da so taki etnološki pri-
spevki možni samo v
neobremenjenem in od-
prtem metodološkem po-
ložaju, na kar avtorica
tudi sama opozori ob
zaključku razprave:
»Vjerujem da današnji
etnolozi ne misle, da se
na ovakve teme treba
oglušiti i naprosto ih
preštjeti, što su možda
naši prethodnici činili, a
što se u slučaju labor-
skog župnika — ako je
uopće nešto prešutio —
može prihvatiti s razmi-
šljanjem i tolerancijom,
vodeći računa o njegovu
pozivu i vremenu kad je
živio i zapisivao. Na na-
ma je međutim, da pri
procjeni podataka vodi-
mo računa i o vremenu
kad su zapisani i o oso-
bi koja ih je zabilježila,
odnosno o profilu našeg
prethodnika, tko je on
bio i kakav je mogao
imati uvid i odnos pre-
ma onome što opisuje.
Zapisi, koje nam je osta-
vio Kotarski kao i mno-
gi drugi, čine dragocjen
fundus znanja o prošlo-

sti i služe nam kao po-
ticaj za današnja istra-
živanja, koja se pak i
u svojim metodološkim
polazištima i u senzibi-
litetu istraživača moraju
značajno razlikovati od
nekadašnjih.« (str. 257)
Ivan Lozica je prispeval
razpravo *Inscenacija
običajev kot gledališka
predstava*. Globoko iz-
hodišče prispevka je v
prepričanju (ki ga avtor
sam navaja v zaključ-
ku), da sprememba tra-
dicije ne pomeni, da tra-
dicija umira, marveč na-
sprotno, da tradicional-
na folklor lahko pre-
živi edino, »če najde no-
ve modalitete obstoja v
spremenjenih pogojih.«
(str. 268) Lozici pomeni
dramatizacija običajev,
ki jim dokumentirano
sledi do prve polovice
20. stol., možen način
zaščite teh običajev, ki
bi se sicer ne mogli
ohraniti. Vendar v tem
ne vidi rešitve, ki bi si
jo zavestno izbrali sami
izvajalci, ampak se po
njegovem prepričanju to
dogaja spontano, tudi
kot neke vrste eskapi-
zem, beg od resničnosti
v idealizirane dobre sta-
re čase.

Tanja Perić — Polonijo
v članku *Ustna književ-
nost v programu in uč-
benikih književnosti* do-
kumentirano pokaže, ka-
ko je ustna književnost
obravnavana v novem
šolskem programu v SR
Hrvaški. Ugotovi, da se
ta vrsta književnosti
često prikazuje v zelo
ozkem izboru in ne da
bi bila upoštevana njen
sinhroni in diahroni vi-
dik. Razpravi je dodan
natančni pregled po
učbenikih in letnikih
šolanja, od osnovne šole
do srednjega usmerje-
nega izobraževanja.